

หรือ 5 ปี หรืออาจจะอนุญาตให้ตลอดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้ หรืออาจกำหนดเขตพื้นที่ที่อนุญาตให้ใช้สิทธิก็ได้

การอนุญาตให้ใช้สิทธิอาจจะเกิดขึ้นได้โดยการสมัครใจของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรืออาจจะเป็นการอนุญาตโดยบทบังคับของกฎหมาย เช่นการอนุญาตให้แปลเป็นภาษาไทย หรือทำซ้ำสำเนาในงานที่เคยจัดพิมพ์งานแปลเป็นภาษาไทยซึ่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เรียกว่า การใช้สิทธิในพฤติกรรมพิเศษในมาตรา 54 ถึง มาตรา 55

ปัญหาเกี่ยวกับการอนุญาตที่ควรนำมาพิจารณาได้แก่ กรณีที่มีการอนุญาตให้ใช้สิทธิอันมีลิขสิทธิ์โดยเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 15(5) ภายหลังจากการโอนลิขสิทธิ์ให้แก่บุคคลภายนอก หรือ เจ้าของลิขสิทธิ์ถึงแก่กรรมและทายาทรับมรดก ลิขสิทธิ์ หรือ กรณีที่ลิขสิทธิ์เป็นของนิติบุคคล เช่น เมื่อมีการควบบริษัท ลิขสิทธิ์ ย่อมโอนไปยังบริษัทใหม่ที่เกิดจากการควบบริษัท ผลของการอนุญาตจะผูกพันผู้รับโอนหรือไม่

หรือกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตในการใช้สิทธิในลิขสิทธิ์แต่ผู้ได้รับอนุญาตไม่มีความรู้ หรือความสามารถที่จะใช้สิทธินั้นได้โดยตนเอง เช่น การได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างงานสถาปัตยกรรมอันมีลิขสิทธิ์ ผู้ได้รับอนุญาตก็ต้องไปว่าจ้างบริษัทหรือผู้รับจ้างมาดำเนินการก่อสร้างงานดังกล่าวให้แก่ผู้ได้รับอนุญาต ดังนั้นการกระทำของผู้รับเหมาก่อสร้างจะเป็นการละเมิดหรือไม่

4. **ข้อจำกัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์** ข้อจำกัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มีอยู่ 3 ลักษณะ กล่าวคือ ข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ การอนุญาตโดยกฎหมายบังคับหรือเรียกตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ว่าการใช้สิทธิในพฤติกรรมพิเศษ และการกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

การใช้สิทธิโดยพฤติกรรมกรณีพิเศษนี้ นับว่าเป็นสิ่งใหม่ในประเทศไทย เพราะตามกฎหมายลิขสิทธิ์เดิมไม่เคยปรากฏว่าได้บัญญัติไว้แต่อย่างใด

4.1 อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ การกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ทำให้เกิดความแตกต่างที่ชัดเจนอีกประการหนึ่งระหว่างทรัพย์สินทางปัญญากับทรัพย์สินทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าลิขสิทธิ์ประการหนึ่ง เพื่อมิให้มีการผูกขาดเป็นเวลานานเกินไป เพราะเมื่อสิ้นสุดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว ทุกคนมีสิทธินำมาใช้ได้โดยไมถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์นี้ แยกออกตามประเภทของงานแต่ละชนิด อายุแห่งการคุ้มครองของงานไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่ว่าเป็นงานประเภทไหน นอกจากนี้การเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองแตกต่างกันไป

(19)

---

(19) Bcc 1979 Art. 7

(1) The term of protection granted by this Convention shall be the life of the author and fifty years after his death.

(2) However, in the case of cinematographic works, the countries of the Union may provide that the term of protection shall expire fifty years after the work has been made available to the public with the consent of the author, or, failing such an event within fifty years from the making of such a work, fifty years after the making.

(3) In the case of anonymous or pseudonymous works, the term of protection granted by this Convention shall expire fifty years after the work has been lawfully made available to the public. However, when the pseudonym adopted by the author leaves no doubt as to his identity, the term of protection shall be that provided in paragraph (1). If the author of an anonymous or pseudonymous work discloses his identity during the above-mentioned period, the term of protection applicable shall be that provided in paragraph (1). The countries of the

หลักการที่กำหนดในการเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ไทยใช้หลัก การสร้างสรรค์ ชีวิต หรือการโฆษณา

Union shall not be required to protect anonymous or pseudonymous works in respect of which it is reasonable to presume that their author has been dead for fifty years.

(4) It shall be a matter for legislation in the countries of the Union to determine the term of protection of photographic works and that of works of applied art in so far as they are protected as artistic works; however, this term shall last at least until the end of a period of twenty-five years from the making of such a work.

(5) The term of protection subsequent to the death of the author and the terms provided by paragraphs (2), (3) and (4) shall run from the date of death or of the event referred to in those paragraphs, but such terms shall always be deemed to begin on the first of January of the year following the death or such event.

(6) The countries of the Union may grant a term of protection in excess of those provided by the preceding paragraphs.

(7) Those countries of the Union bound by the Rome Act of this Convention which grant, in their national legislation in force at the time of signature of the present Act, shorter terms of protection than those provided for in the preceding paragraphs shall have the right to maintain such terms when ratifying or acceding to the present Act.

(8) In any case, the term shall be governed by the legislation of the country where protection is claimed; however, unless the legislation of that country otherwise provides, the term shall not exceed the term fixed in the country of origin of the work.

Art 7 bis

The provisions of the preceding Article shall also apply in the case of a work of joint authorship, provided that the terms measured from the death of the author shall be calculated from the death of the last surviving author.

4.1.1 อายุแห่งการคุ้มครองงานวรรณกรรม และศิลปกรรมทั่วไป เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา 19 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 19 ภายใต้บังคับมาตรา 21 และมาตรา 22 ลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มืออยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่มีผู้สร้างสรรค์ร่วม ลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวให้มีตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ร่วม และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย

ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนที่ได้มีการโฆษณางานนั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าวมีอายุห้าสิบปี นับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

ในกรณีผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอยู่ห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก

มาตรา 20 งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝง หรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปี นับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

ในกรณีรู้ตัวผู้สร้างสรรค์ให้นำมาตรา 19 มาใช้บังคับโดยอนุโลม"

จากหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ตามมาตรา 19 และมาตรา 20 สามารถแยกหลักในการเริ่มนับอายุ และการกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยพิจารณาจาก

(1) กรณีรู้ตัวผู้สร้างสรรค์

- (2) กรณีมีผู้สร้างสรรค์ร่วม
- (3) กรณีผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝง หรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์
- (4) กรณีนิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์

(1) กรณีรู้ตัวผู้สร้างสรรค์ อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์นั้นมืออยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และให้มืออยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย

หากผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตายก่อนแต่ที่ได้มีการโฆษณางานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ให้อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์มืออยู่ต่อไปอีกห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

(2) กรณีมีผู้สร้างสรรค์ร่วม อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์มืออยู่ตลอดอายุผู้สร้างสรรค์ร่วม และมืออยู่ต่อไปอีกห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย

หากผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตายก่อนมีการโฆษณางานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น ให้ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น มืออยู่ต่อไปอีกห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

(3) กรณีผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝง หรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ กฎหมายกำหนดให้เริ่มนับอายุการคุ้มครองเป็นเวลาห้าสิบปี นับแต่ได้มีการสร้างสรรค์งานขึ้น หากแต่ถ้าได้มีการโฆษณางานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก

กรณีการใช้นามแฝงซึ่งไม่สามารถทราบได้ว่าเป็นผู้ใด หรือไม่ปรากฏผู้สร้างสรรค์ หลักเกณฑ์การกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองเป็นไปตาม ข้อ 3.

หากการใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์นั้นมีการรู้ตัวผู้สร้างสรรค์ กฎหมายให้นำมาตรา 19 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีของการไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์หรือการใช้นามแฝงก็ดี หากเป็นกรณีของการสร้างสรรค์ร่วม การรู้ตัวผู้สร้างสรรค์เพื่อจะได้นับอายุการคุ้มครองตามมาตรา 19 นั้นจำเป็นต้องรู้ทุกคน หรือรู้เพียงคนเดียวก็เพียงพอแล้วซึ่งเป็นปัญหาที่นำมาพิจารณา

กรณีนิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์ กฎหมายลิขสิทธิ์ไทยยอมรับว่านิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์ แต่การกำหนดและการเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่สร้างสรรค์โดยนิติบุคคลนั้น กฎหมายถือหลักการสร้างสรรค์ และหลักการโฆษณาประกอบกันซึ่งต่างกับบุคคลธรรมดาเป็นผู้สร้างสรรค์ ซึ่งใช้หลักชีวิตผู้สร้างสรรค์มาเป็นหลักในการนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ด้วย

ลิขสิทธิ์ที่สร้างสรรค์โดยนิติบุคคล กฎหมายกำหนดให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานขึ้นและหากได้มีการนำโฆษณางานในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอยู่เป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

4.1.2 อายุแห่งการคุ้มครองงานภาพถ่าย ใตทัศน์ทัศนวัตถุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียงหรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ หลักกฎหมายในการกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองและเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครอง กฎหมายกำหนดหลักการสร้างสรรค์ และการโฆษณาเป็นหลักในการนับอายุแห่งการคุ้มครอง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2537 ดังนี้

“ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย ใตทัศน์ทัศนวัตถุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียงหรืองานแพร่ภาพแพร่เสียง ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก”

4.1.3 อายุแห่งการคุ้มครองในการศิลปประยุกต์การนับอายุแห่งการคุ้มครองงานศิลปประยุกต์กฎหมายกำหนดหลักการสร้างสรรค์ และการโฆษณา

ประกอบกันเช่นเดียวกับงานที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 4.1.2 แต่อายุแห่งการคุ้มครองมีเพียงยี่สิบห้าปี ตามที่บัญญัติในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ดังนี้

“ลิขสิทธิ์ในงานศิลปประยุคต์ให้มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้ลิขสิทธิ์มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

นอกจากนี้กฎหมายลิขสิทธิ์ยังได้กำหนดเกี่ยวกับอายุแห่งการคุ้มครองงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมโดยกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ตามมาตรา 24 ไว้เป็นกรณีพิเศษ กล่าวคือ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก ตามบทบัญญัติมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537.

การเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองโดยถือหลักการโฆษณาครั้งแรกนั้น การโฆษณานั้นต้องเป็นการโฆษณาโดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 24 ดังนี้

“การโฆษณางานตามมาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 หรือมาตรา 23 อันเป็นการเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ หมายความว่า การนำงานออกโฆษณาโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” ซึ่งต่างกับกรณีของการโฆษณาเพื่อให้ได้ลิขสิทธิ์ตามมาตรา 8 ประกอบมาตรา 4 ซึ่งกำหนดให้ได้รับความยินยอมจากผู้สร้างสรรค์

สำหรับการนับวันสิ้นสุดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์นั้น กฎหมายลิขสิทธิ์ได้กำหนดเงื่อนไขวันสิ้นสุดไว้ดังนี้ กล่าวคือ

กรณีวันสิ้นสุดอายุแห่งการคุ้มครองไม่ตรงกับวันสิ้นปีปฏิทิน หรือไม่อาจทราบวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่แน่นอนให้ลิขสิทธิ์ยังคงมีอยู่

ต่อไปจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินของปีนั้นตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

“เมื่อทราบวันเริ่มนับหรือวันสิ้นสุดแห่งอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว สิ่งที่ต้องทำความเข้าใจอีกประการหนึ่งก็คือ หากงานใดสิ้นสุดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ลงแล้ว และได้มีการโฆษณางานนั้นภายหลังจากอายุแห่งการคุ้มครองสิ้นสุดลง ไม่ทำให้งานนั้นมีลิขสิทธิ์ขึ้นใหม่ ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์” พ.ศ. 2537

4.2 ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

บทบัญญัติของกฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์อย่างหนึ่ง เพราะบุคคลอื่นสามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ได้โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์แต่อย่างใด

โครงสร้างของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยโครงสร้างแล้วได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ตามประเภทของงานไว้ เช่น ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มาตรา 35 งานนาฏกรรม คนตรีกรรม มาตรา 36 งานศิลปกรรม มาตรา 37 มาตรา 39 และมาตรา 40 งานสถาปัตยกรรมมาตรา 38 มาตรา 41 ภาพยนตร์ มาตรา 42 นอกจากนี้แล้วยังมีบทบัญญัติถึงข้อยกเว้นทั่วไปไว้ตามมาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 43

นอกจากนี้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ยังได้กำหนดเงื่อนไขพิเศษเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาว่าเป็นการละเมิดหรือไม่ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32 วรรคหนึ่ง ดังนี้

“การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และ

ไม่กระทบกระทั่งจนถึงสิทธิอันชอบธรรมด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

มาตรา 32 วรรคหนึ่งเป็นการวางกรอบการพิจารณาไว้อย่างกว้าง ๆ โดยเพียงแต่กำหนดเงื่อนไขไว้ 2 กรณี คือ

(1) ไม่เป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และ

(2) ไม่เป็นการกระทบกระทั่งจนถึงสิทธิอันชอบธรรมด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร”

จากหลักดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าศาลต้องใช้ดุลยพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงในแต่ละคดีเป็นเรื่อง ๆ ไป มาตรา 32 วรรคหนึ่งนี้ นำไปใช้บังคับแก่กรณีตามมาตรา 32 วรรคสอง มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 และมาตรา 43 และไม่บังคับถึงข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 37 มาตรา 38 มาตรา 39 มาตรา 40 มาตรา 41 และมาตรา 42

4.2.1 ข้อยกเว้นทั่วไปการกระทำตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 วรรคสอง ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้

“ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(1) วิจัย หรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร⁽²⁰⁾

---

(20) ฎีกาที่ 739 -740/2543 (ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย)

จำเลยยกข้อต่อสู้ว่าการกระทำของจำเลยเข้าข้อยกเว้นของกฎหมาย ตามมาตรา 32 ว่าจำเลยรับจ้างถ่ายเอกสารตามคำสั่งของผู้ว่าจ้างคือนักศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยหรือศึกษา อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกล่าวอ้างข้อยกเว้นของจำเลยเพื่อให้พ้นความรับผิดชอบนั้นเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ต้องพิสูจน์ แต่จำเลยไม่สามารถพิสูจน์ข้อต่อสู้ของจำเลย มี

(2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัว หรือญาติสนิท

ข้อยกเว้นตามมาตรา 32 วรรคสอง (2) นี้เป็นหลักข้อยกเว้นทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ส่วนตัว (private use) แต่มีข้อแตกต่างกับข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ซึ่งใช้คำว่า "ญาติมิตร"

(3) ตีพิมพ์ วิจัย หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(5) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตนอันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

(7) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน หรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

เพียงคำเบิกความของจำเลยปากเดียว ไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ เพราะไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการอ้าง และนักศึกษาที่ว่าจ้างแต่อย่างใด จึงฟังไม่ได้ว่าการกระทำของจำเลยเข้าข้อยกเว้นที่จะถือว่าการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด สำหรับเครื่องถ่ายเอกสารที่ใช้ในการกระทำความผิด 4 เครื่องให้ริบเพราะตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 75 ซึ่งกฎหมายบัญญัติว่า "สิ่งที่ใช้ในการกระทำความผิดให้ริบเสียทั้งสิ้น"

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับการกล่าว คัด ลอก เลียน หรืออ้างอิงตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 33 ดังนี้

“การกล่าว คัด ลอก หรืออ้างอิงบางตอนตามสมควรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง”

การกระทำที่เข้าข้อยกเว้นมาตรานี้ ผู้กระทำต้องแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น การอ้างอิงในกรณีที่เขียนบทความ หรือ รายงาน หรือ วิทยานิพนธ์ผู้คัดลอก อ้างอิง ต้องแสดงแหล่งที่มาของข้อความที่คัด ลอก หรืออ้างอิง เช่นการระบุชื่อหนังสือชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ปีที่ทำการพิมพ์หน้าของหนังสือที่ คัด ลอก หรืออ้างอิง ซึ่งก็เป็นแบบที่ปฏิบัติอยู่ทั่วไปของการเขียนตำรา หรือ วิทยานิพนธ์

การทำซ้ำโดยบรรณรักษ์ห้องสมุด ตามบทบัญญัติมาตรา 34 ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้

“การทำซ้ำโดยบรรณรักษ์ของห้องสมุดซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราช บัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการทำซ้ำนั้นมีได้มีวัตถุประสงค์ เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น
- (2) การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการ วิจัย หรือการศึกษา

ข้อกำหนดเกี่ยวข้อยกเว้นของการทำซ้ำโดยบรรณรักษ์ห้องสมุดนี้เท่า ที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงมิได้ถือปฏิบัติโดยเคร่ง ครัด เพราะผู้ที่ทำซ้ำอยู่ในห้องสมุดหรือตามสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราม คำแหงเป็นการกระทำของบุคคลภายนอก

การทำซ้ำโดยเจ้าพนักงาน การทำซ้ำโดยเจ้าพนักงานทำได้เฉพาะในกรณี ที่ทำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ ซึ่งต้องเป็นการกระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มี อำนาจหรือตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ตามบทบัญญัติไว้ในมาตรา 43 ดังนี้

“การทำซ้ำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ตามกฎหมาย หรือตามคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าวซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระ ราชบัญญัตินี้และอยู่ในความครอบครองของทางราชการ มิให้ถือว่าเป็นการ ละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง”

4.2.2 ข้อยกเว้นเฉพาะ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในส่วนนี้เป็นข้อยกเว้น ที่มีลักษณะพิเศษจากข้อยกเว้นการละเมิดที่กล่าวแล้วในข้างต้น เพราะข้อยกเว้น เหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 32 วรรคหนึ่ง เว้นแต่ข้อยกเว้นการ ละเมิดตามมาตรา 35

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามบทบัญญัติมาตรา 35 ซึ่งได้ บัญญัติไว้ดังนี้

“การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิ์ หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตาม มาตรา 32 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) วิจัย หรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- (2) ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (3) ดิจิตัล วิจัย หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของ ลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อมวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของ ลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (5) ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในจำนวนที่สมควรโดยบุคคลผู้ซึ่งได้

ซื้อหรือได้รับโปรแกรมนั้นมาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้อง เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือป้องกันการสูญหาย

ปัญหาที่ควรนำมาพิจารณาในมาตรา 35(5)นี้ ก็คือจำนวนที่สมควรนั้นควรจะมีจำนวนมากเท่าไร และกรณีที่ได้รับโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากบุคคลอื่นโดยถูกต้องนั้นต้องได้มาโดยสุจริต

(6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาล หรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(7) นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

(8) ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในกรณีจำเป็นแก่การใช้

(9) จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อเก็บรักษาไว้สำหรับการอ้างอิงหรือค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับนาฏกรรม หรือดนตรีกรรม ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 36 ยกเว้นให้เฉพาะนาฏกรรม หรือดนตรีกรรมเท่านั้น

1. การนำนาฏกรรม หรือดนตรีกรรมออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามความเหมาะสมโดยมิได้จัดทำขึ้นหรือดำเนินการเพื่อแสวงหากำไร เนื่องจากจัดให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น และมีได้เก็บค่าเข้าชมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และนักแสดงมิได้รับค่าตอบแทนในการแสดงนั้น มิให้ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการดำเนินการโดยสมาคม มูลนิธิหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล การศึกษา การศาสนา หรือสังคมสงเคราะห์ และได้ปฏิบัติตามมาตรา 32 วรรคหนึ่ง

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับงานศิลปกรรม ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมตามมาตรา 37 นี้ เปิดกว้างมากเพราะไม่ระบุบุคคลหรือสมาคม ตลอดจนมิ

ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการแสวงหากำไร อย่างเช่นช้อยกเว้นในส่วนอื่น เพียงกำหนดเงื่อนไขว่า "ตั้งเปิดเผยประจำในที่สาธารณะ" ตามที่บัญญัติในมาตรา 37 ดังนี้

"การวาดเขียน การเขียนระบายสี การก่อสร้าง การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ การแพร่ภาพ หรือการกระทำใดๆ ในทำนองเดียวกันนี้ ซึ่งศิลปกรรมใดอันตั้งเปิดเผยประจำอยู่ในที่สาธารณะนอกจากงานสถาปัตยกรรม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

นอกจากนี้กฎหมายลิขสิทธิ์ยังได้กำหนดเงื่อนไขกับช้อยกเว้นในงานศิลปกรรมไว้ในมาตรา 39 และมาตรา 40

ช้อยกเว้นตามที่ได้บัญญัติในมาตรา 39 เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับงานภาพถ่าย หรือการถ่ายภาพยนตร์ หรือแพร่ภาพงานใดๆ เพราะตามความเป็นจริง การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์หรือแพร่ภาพเหตุการณ์ในสถานที่ต่างๆ ย่อมที่จะมีภาพของสภาพสถานที่ต่างๆ ติดมาด้วย กฎหมายได้กำหนดช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ดังนี้

"การถ่ายภาพ หรือภาพถ่ายภาพยนตร์หรือการแพร่ภาพใดๆ อันมีงานศิลปกรรมใดรวมอยู่เป็นส่วนประกอบด้วยมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมนั้น

ช้อยกเว้นตามมาตรา 40 อันเกี่ยวข้องกับงานศิลปกรรมอันมีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วย ตามที่บัญญัติในมาตรา 40 ดังนี้

"ในกรณีที่ลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมใดๆ มีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วย การที่ผู้สร้างสรรค์คนเดียวกันนั้นได้ทำศิลปกรรมนั้นอีกภายหลัง ในลักษณะที่เป็นการทำซ้ำบางส่วนกับศิลปกรรมเดิม หรือใช้แบบพิมพ์ภาพร่าง แผนผัง แบบจำลองหรือข้อมูลที่ได้จากศึกษาที่ใช้ในการทำศิลปกรรมเดิม

ถ้าปรากฏว่าผู้สร้างสรรค์มิได้ทำซ้ำ หรือลอกแบบในส่วนอันเป็นสาระสำคัญของ ศิลปกรรมเดิม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

สำหรับข้อยกเว้นในงานศิลปกรรมตามมาตรา 40 นี้ ประเด็นที่ควร พิจารณาก็คือบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ด้วย เกิดขึ้นได้ อย่างไรและมีได้ในกรณีใดบ้าง หากพิจารณาจากคำที่ใช้ในกฎหมายไม่น่าจะเป็น ผู้สร้างสรรค์ร่วมเพราะกฎหมายใช้คำว่าบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์

กรณีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อยู่ด้วย น่าจะเป็น กรณีที่ผู้สร้างสรรค์ได้มีข้อตกลงไว้เป็นอย่างอื่น กล่าวคือให้มีลิขสิทธิ์ร่วมกันตาม บทบัญญัติมาตรา 9 ซึ่งเป็นสร้างสรรค์ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างหรือกรณีการ จ้างทำของตามมาตรา 10 หรือกรณีการสร้างสรรคโดยการจ้าง การควบคุมหรือ ตามคำสั่งของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 14 เป็นต้น

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรม กฎหมายลิขสิทธิ์ได้แยกกำหนด ข้อยกเว้นแยกออกเป็นกรณีต่างหาก ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นการ ละเมิดลิขสิทธิ์ก็เหมือนๆ กับข้อยกเว้น มาตรา 37 แต่ไม่รวมถึงการก่อสร้างงาน สถาปัตยกรรม ตามที่บัญญัติในมาตรา 38 ดังนี้

“การวาดเขียน การเขียนระบายสี การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ หรือการแพร่ภาพซึ่งงาน สถาปัตยกรรมใด มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสถาปัตยกรรมนั้น”

นอกจากนี้ข้อยกเว้นในการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสถาปัตยกรรมตามมาตรา 41 ยังได้กำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการบูรณะอาคารในรูปแบบเดิม ตามที่บัญญัติ ในมาตรา 41 ดังนี้

“อาคารใดเป็นงานสถาปัตยกรรมอันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ การ บูรณะอาคารนั้นในรูปแบบเดิมมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ข้อยกเว้นเกี่ยวกับงานภาพยนตร์ เนื่องจากภาพยนตร์ เป็นงานที่มีงานประเภทอื่นรวมอยู่ด้วย เช่น วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม และงานอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการจัดทำภาพยนตร์ ตามที่บัญญัติในมาตรา 42 ดังนี้

“ในกรณีอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ได้สิ้นสุดลง มิให้ถือว่าการนำภาพยนตร์นั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม สิ่งทัศนวัตถุ หรือสิ่งบันทึกเสียง หรืองานที่ใช้จัดทำภาพยนตร์นั้น”

เหตุผลของการกำหนดข้อยกเว้นในงานภาพยนตร์เพราะว่าในขณะที่อายุแห่งการคุ้มครองภาพยนตร์สิ้นสุดลง แต่งานประเภทอื่นที่รวมอยู่ด้วยนั้นอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ยังไม่สิ้นสุดลง เพราะมีอายุแห่งการคุ้มครองยาวกว่าภาพยนตร์ เช่น งานวรรณกรรม หรือศิลปกรรม เป็นต้น

4.3 การอนุญาตโดยกฎหมายบังคับ การอนุญาตโดยกฎหมายบังคับ นับว่ามีขึ้นเป็นครั้งแรกสำหรับประเทศไทย เพราะตามกฎหมายลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ได้กำหนดเงื่อนไขการแปลไว้ในพระราชกฤษฎีกา กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ พ.ศ. 2526 มาตรา 5 กำหนดเงื่อนไขการแปลไว้ 10 ปี

การอนุญาตโดยกฎหมายบังคับ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เรียกว่า “การใช้สิทธิในพฤติกรรมพิเศษ” ซึ่งได้บัญญัติไว้ในหมวด 3 ตั้งแต่มาตรา 54 ถึงมาตรา 55

โครงสร้างของการขอใช้สิทธิในพฤติกรรมพิเศษ ตามกฎหมายลิขสิทธิ์มีอยู่ดังนี้ คือคุณสมบัติผู้ยื่นคำขอ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขการอนุญาตสิทธิของผู้ได้รับอนุญาต สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์และการสิ้นสุดของการอนุญาต

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาตใช้สิทธิในพฤติกรรมพิเศษในมาตรา 54, 55 ดังนี้

"ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งประสงค์จะขออนุญาตใช้สิทธิในงานที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปของสิ่งพิมพ์หรืออย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการเรียน การสอน หรือการค้นคว้า ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรอาจยื่นคำขอต่ออธิบดีโดยแสดงหลักฐานว่าผู้ขอได้ขออนุญาตใช้สิทธิในการจัดทำคำแปลภาษาไทย หรือทำซ้ำสำเนางานที่เคยจัดพิมพ์งานแปลเป็นภาษาไทย ดังกล่าวจากเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่ได้รับการปฏิเสธหรือเมื่อได้ใช้เวลาอันควรแล้วตกลงกันไม่ได้ ถ้าในขณะที่ยื่นคำขอดังกล่าว ปรากฏว่า

(1) เจ้าของลิขสิทธิ์มิได้จัดทำหรืออนุญาตให้ผู้ใดจัดทำคำแปลภาษาไทย ของงานดังกล่าวออกทำการโฆษณาภายในสามปีหลังจากได้มีการโฆษณางาน เป็นครั้งแรกหรือ

(2) เจ้าของลิขสิทธิ์ได้จัดพิมพ์คำแปลงานภาษาไทย ออกทำการโฆษณา ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดสามปีหลังจากที่ได้จัดพิมพ์คำแปลดังกล่าวครั้งสุดท้าย ไม่มีการจัดพิมพ์คำแปลงานนั้นอีก และไม่มีสำเนาคำแปลงานดังกล่าวในท้องตลาด

นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตไว้ในมาตรา 54 วรรคสอง ดังนี้

"การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้อธิบดีมีคำสั่งอนุญาต หากระยะเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง (1) หรือ (2) สิ้นสุดลงไม่เกินหกเดือน

(2) ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งอนุญาต ให้ผู้รับอนุญาตมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว

ในการจัดทำคำแปล หรือจัดพิมพ์คำแปลงานที่ได้รับอนุญาต และในกรณีที่ระยะเวลาในหนังสืออนุญาตยังไม่สิ้นสุดลงหรือสิ้นสุดยังไม่เกินหกเดือน ห้ามมิให้อธิบดีอนุญาตให้บุคคลอื่นจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยในงานลิขสิทธิ์เดียวกันนั้นอีก

(3) ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตโอนสิทธิที่ได้รับอนุญาตให้แก่บุคคลอื่น

(4) ถ้าเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ แสดงต่ออธิบดีว่าตนได้จัดพิมพ์คำแปลเป็นภาษาไทย หรือจัดพิมพ์คำแปลงานดังกล่าวเป็นภาษาไทย โดยมีเนื้อหาเหมือนกันกับสิ่งพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 55 และจำหน่ายสิ่งพิมพ์นั้น ในราคาที่เหมาะสม โดยเปรียบเทียบกับงานอื่นในลักษณะเดียวกันที่จำหน่ายในประเทศไทยให้อธิบดีมีคำสั่งว่าหนังสืออนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ที่ได้รับอนุญาตเป็นอันสิ้นสุดลง และแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบถึงคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ชักช้า"

สำเนาสิ่งพิมพ์ที่จัดทำหรือจัดพิมพ์ขึ้นก่อนที่อธิบดีมีคำสั่งให้หนังสืออนุญาตสิ้นสุดลง ผู้ที่ได้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะจำหน่ายสำเนาดังกล่าวจนกว่าจะหมดสิ้นไป

(5) ห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสำเนาสิ่งพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตให้จัดแปล จัดทำเป็นภาษาไทยดังกล่าว เว้นแต่เข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (ก) ผู้รับที่อยู่ต่างประเทศเป็นบุคคลสัญชาติไทย
- (ข) สิ่งพิมพ์ดังกล่าวใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนหรือ

ค้นคว้า

- (ค) การส่งสิ่งพิมพ์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็นไปเพื่อการค้า และ
- (ง) ประเทศที่สิ่งพิมพ์ถูกส่งไปดังกล่าว จะต้องอนุญาตให้ประเทศไทยส่งหรือแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ดังกล่าวในประเทศนั้นได้